

Ε.Λ.

Αριθμός 1503/2024

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Α2΄ Πολιτικό Τμήμα

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους Δικαστές: Παναγιώτη Βενιζελέα, Προεδρεύοντα Αρεοπαγίτη, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 46/2024 Πράξη της Προέδρου του Αρείου Πάγου, Κλεόβουλο – Δημήτριο Κοκκορό, Γεώργιο Σχοινοχωρίτη - Εισηγητή, Παναγιώτα Γκουδή – Νινέ και Μιχαήλ Αποστολάκη, Αρεοπαγίτες.

ΣΥΝΗΛΘΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του, στις 20 Μαΐου 2024, με την παρουσία και της γραμματέως Θεοδώρας Παπαδημητρίου, για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ:

Του αναιρεσείοντος: Θωμά – Δημητρίου Σπανού του Χρήστου, κατοίκου Ρόδου. Εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Κωνσταντίνο Γιαννούλη, ο οποίος διορίστηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 8 του ν. 3226/2004 και την υπ' αριθ. 359/2022 Πράξη της Προέδρου του Αρείου Πάγου.

Των αναιρεσιβλήτων: 1) Μαρίας Μαντζόν του Φραγκίσκου, με την ιδιότητά της ως κληρονόμου της Αλεξάνδρας χήρας Φραγκίσκου Μαντζόν το γένος Αναστασίου Κατσαρά, κατοίκου Ρόδου, 2) Ανδρέα Μαντζόν του Φραγκίσκου, κατοίκου

Ρόδου, προσωπικώς και ως κληρονόμου της Αλεξάνδρας χήρας Φραγκίσκου Μαντζόν, το γένος Αναστασίου Κατσαρά, κατοίκου Ρόδου και 3) Ειρήνης Περέλλη, το γένος Φραγκίσκου Μαντζόν, με την ιδιότητά της ως κληρονόμου της Αλεξάνδρας χήρας Φραγκίσκου Μαντζόν το γένος Αναστασίου Κατσαρά, κατοίκου Ρόδου. Εκπροσωπήθηκαν από τον πληρεξούσιο δικηγόρο τους Δημήτριο Νταφούλη.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 30-10-2019 αγωγή της αρχικής διαδίκου Αλεξάνδρας χήρας Φραγκίσκου Μαντζόν και του ήδη δεύτερου αναιρεσιβλήτου και την από 30-12-2019 ανταγωγή του ήδη αναιρεσειόντος, που κατατέθηκαν στο Πολυμελές Πρωτοδικείο Ρόδου και συνεκδικάσθηκαν. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 40/2021 του ίδιου Δικαστηρίου και 259/2022 του Τριμελούς Εφετείου Δωδεκανήσου. Την αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζητεί ο αναιρεσειών με την από 12-12-2022 αίτησή του.

Κατά τη συζήτηση της αίτησης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν, όπως σημειώνεται πιο πάνω. Ο πληρεξούσιος του αναιρεσειόντος ζήτησε την παραδοχή της αίτησης, ο πληρεξούσιος των αναιρεσιβλήτων την απόρριψή της, καθένας δε την καταδίκη του αντιδίκου μέρους στη δικαστική δαπάνη.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Η κρινόμενη από 15-12-2022 αίτηση για την αναίρεση της υπ' αριθ. 259/2022 τελεσίδικης απόφασης του Τριμελούς Εφετείου Δωδεκανήσου με την οποία απορρίφθηκε κατ'ουσίαν η από 6-5-2021 έφεση του εκκαλούντος και νυν αναιρεσειόντος κατά της υπ' αριθ. 40/2021 οριστικής απόφασης του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Ρόδου, στρέφεται κατά των Μαρίας Μαντζόν του Φραγκίσκου, ως εξ αδιαθέτου κληρονόμου της Αλεξάνδρας χήρας

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής

Σελίδα 3 της 1503/2024 πολιτικής απόφασης του Αρείου Πάγου

Φραγκίσκου Μαντζόν (αρχικώς 1ης ενάγουσας/ αντεναγομένης/ 1ης εφεσίβλητης), του Ανδρέα Μαντζόν (2ου ενάγοντος/ αντεναγομένου/ 2ου εφεσιβλήτου), ατομικά και ως εξ αδιαθέτου κληρονόμου της Αλεξάνδρας Μαντζόν και Ειρήνης Περέλλη ως εξ αδιαθέτου κληρονόμου της Αλεξάνδρας Μαντζόν.

Η αίτηση αναίρεσης είναι αποτέλεσμα της ακόλουθης διαδικαστικής διαδρομής: Η Αλεξάνδρα χήρα Φραγκίσκου Μαντζόν και ο Ανδρέας Μαντζόν (2ος αναιρεσίβλητος) άσκησαν κατά του Θωμά-Δημητρίου Σπανού (αναιρεσεύοντος) και της Ελένης Καρόφτη την από 30-10-2019 αγωγή τους με την οποία ισχυρίστηκαν ότι οι εναγόμενοι, τα ακίνητα των οποίων γειτνιάζουν με το ακίνητο ιδιοκτησίας του 2ου ενάγοντος (2ου αναιρεσιβλήτου) στην περιοχή Ασγούρου της νήσου Ρόδου, έχουν προσβάλλει με περισσότερες πράξεις την προσωπικότητα αμφοτέρων των εναγόντων, προβαίνοντας σε ψευδείς καταγγελίες σε βάρος τους ενώπιον των αναφερομένων στην αγωγή Αρχών, ενώ αναφέρονται σε αυτούς αλλά και στον αποβιώσαντα πατέρα και σύζυγο αυτών, προσβάλλοντας τη μνήμη αυτού με υποτιμητικούς και προσβλητικούς ισχυρισμούς, αποδίδοντάς τους πράξεις και ενέργειες που προσβάλλουν την προσωπικότητά τους. Ζήτησαν δε να υποχρεωθούν οι εναγόμενοι να πράττουν και να παραλείπουν όσα αναφέρονται στο αιτητικό της αγωγής τους. Ο πρώτος εναγόμενος (αναιρεσεύων) με την από 30-10-2019 ανταγωγή του ισχυρίστηκε ότι οι αντεναγόμενοι -ενάγοντες της κύριας αγωγής είναι ηθικοί αυτουργοί πράξεων, που τέλεσαν τα αναφερόμενα στην ανταγωγή τρίτα πρόσωπα και υπηρεσίες σε βάρος του. Ότι με τις πράξεις τους αυτές προσέβαλαν την προσωπικότητά του και του προκάλεσαν περιουσιακή ζημία. Ζήτησε δε να υποχρεωθούν να του καταβάλουν ως αποζημίωση τα στο αιτητικό της αναφερόμενα ποσά. Το Πολυμελές

Σελίδα 4 της 1503/2024 πολιτικής απόφασης του Αρείου Πάγου

Πρωτοδικείο Ρόδου με την υπ' αριθ. 40/2021 οριστική απόφασή του απέρριψε την ανταγωγή ως νόμω αβάσιμη και έκανε εν μέρει δεκτή την κύρια αγωγή ως προς αμφοτέρους τους εναγόμενους. Ασκήθηκε η από 6-5-2021 έφεση από τον πρώτο εναγόμενο , ο οποίος έστρεψε το δικόγραφο της εφέσεως κατά αμφοτέρων των εναγόντων, ενώ γνώριζε, όπως ο ίδιος αναφέρει σ' αυτό , ότι η πρώτη ενάγουσα-εφεσίβλητη είχε αποβιώσει πριν από την άσκηση της εφέσεως. Εκδόθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση , η οποία κήρυξε απαράδεκτη την έφεση κατά της πρώτης εφεσίβλητης, ως στρεφόμενης κατά διαδίκου που απεβίωσε μετά την έκδοση της οριστικής απόφασης και πριν από την άσκηση της εφέσεως, γεγονός που τελούσε εν γνώσει του εκκαλούντος, εν συνεχεία δε και ενώ στο Εφετείο είχαν καταθέσει προτάσεις και είχαν παραστεί οι νυν αναιρεσίβλητοι ως εξ αδιαθέτου κληρονόμοι της Αλεξάνδρας χήρας Φραγκίσκου Μαντζόν, η προσβαλλόμενη απέρριψε κατ' ουσίαν την έφεση ως προς τον 2ο εφεσίβλητο (2ο αναιρεσίβλητο). Η αίτηση αναίρεσης έχει ασκηθεί νομότυπα και εμπρόθεσμα από τον ηττηθέντα εκκαλούντα, καθόσον δεν προκύπτει επίδοση της προσβαλλομένης απόφασης, η οποία δημοσιεύθηκε στις 31-10-2022 και η αίτηση αναίρεσεως κατατέθηκε στο Εφετείο Δωδεκανήσου στις 15-12-2022 από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του αναιρεσείοντος Αναστάσιο Μπακαλούμα, ο οποίος διορίστηκε με την προσκομιζόμενη υπ' αριθ. 355/2022 πράξη της Προέδρου του Αρείου Πάγου σύμφωνα με τα άρθ. 1 και 8 του ν.3226/2004 (παροχή νομικής βοήθειας), απαλλαχθείς από το σύνολο των εξόδων της διαδικασίας (άρθ. 495, 552, 553, 556, 558, 564 παρ.3 ΚΠολΔ και 9 παρ.1 ν.3226/2004) και ορθά πλέον στρέφεται κατά των νομίμων κληρονόμων της αποβιώσας 1ης εφεσίβλητης, κατά δε του δευτέρου αναιρεσιβλήτου και ατομικά ως αρχικού διαδίκου.

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής

Σελίδα 5 της 1503/2024 πολιτικής απόφασης του Αρείου Πάγου

Επομένως, είναι παραδεκτή και πρέπει να ερευνηθεί ως προς το παραδεκτό και βάσιμο των κατ'ιδίαν λόγων της (άρθ. 577 παρ.3 ΚΠολΔ).

Από τις διατάξεις των άρθρων 34, 35 ΑΚ και 62, 63, 313 παρ. 1 περ. δ' ΚΠολΔ σε συνδυασμό με εκείνες των άρθρων 286 επ. του ιδίου Κώδικα που κατ' άρθρο 573 παρ. 1 αυτού εφαρμόζονται τόσο στην κατ'έφεση όσο και στην κατ' αναίρεση δίκη, προκύπτει ότι, σε περίπτωση θανάτου κάποιου διαδίκου πριν από την τελεσίδικη ή αμετάκλητη περάτωση της δίκης, εάν ο θάνατός του επήλθε μετά την έκδοση της οριστικής απόφασης, οπότε δεν υφίσταται εκκρεμής δικαστικός αγώνας, ούτε στάδιο για διακοπή και επανάληψη της δίκης, το ένδικο μέσο της έφεσης (ή της αναίρεσης) που ασκείται κατά της απόφασης αυτής από τον αντίδικο του θανόντος πρέπει, σύμφωνα με τα άρθρα 517 (ή 558) ΚΠολΔ, να απευθύνεται κατά των καθολικών διαδόχων (κληρονόμων) του θανόντος, απευθυνόμενο δε κατά του τελευταίου είναι άκυρο, με την προϋπόθεση, όμως, ότι ο εκκαλών (ή ο αναιρεσείων) πριν από την άσκηση του ενδίκου μέσου είχε λάβει γνώση με οποιονδήποτε τρόπο του θανάτου του αντιδίκου του, ώστε να διαπιστώσει τους κληρονόμους του και ν' απευθύνει κατ' αυτών την αναίρεση. Η έφεση (ή η αναίρεση) που απευθύνεται κατά του θανόντος, χωρίς ο εκκαλών (ή αναιρεσείων) να γνωρίζει τον θάνατο του αντιδίκου του, δεν είναι άκυρη και νόμιμα χωρεί η συζήτηση αυτής με τους κληρονόμους του θανόντος, οι οποίοι εμφανίζονται κατά την συζήτηση με την ιδιότητα αυτή και προβάλλουν υπεράσπιση επί της ουσίας της διαφοράς (ΟΛΑΠ 31/2009, ΟΛΑΠ 27/1987 Δ19.573). Κατά τη διάταξη του άρθρου 559 αριθ. 14 ΚΠολΔ αναίρεση επιτρέπεται, αν το δικαστήριο παρά το νόμο κήρυξε ή δεν κήρυξε ακυρότητα, έκπτωση από δικαίωμα ή απαράδεκτο. Η παράβαση αφορά σε

ακυρότητες, εκπτώσεις από δικαιώματα και απαράδεκτα από το δικονομικό μόνο δίκαιο, ενώ οι ακυρότητες από το ουσιαστικό δίκαιο ελέγχονται μέσω του λόγου από τον αριθμό 1. Με τον όρο "απαράδεκτο" νοείται το δικονομικό απαράδεκτο, δηλαδή αυτό που δημιουργείται από αθέτηση - παραβίαση δικονομικής διάταξης, με αποτέλεσμα η δικονομική ενέργεια να στερείται των αναγκαίων προϋποθέσεων του κύρους της (ΟΛΑΠ 2/2001, ΑΠ 480/2020, ΑΠ 384/2020, ΑΠ 175/2019, ΑΠ 933/2019, ΑΠ 1496/2017). Περαιτέρω, από τον συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 68, 73 και 556 του ΚΠολΔ προκύπτει ότι κύρια θετική προϋπόθεση για την άσκηση του ένδικου μέσου της αναίρεσης αποτελεί και η ύπαρξη εννόμου συμφέροντος στο πρόσωπο του αναιρεσειόντος. Το έννομο συμφέρον για την άσκηση αναίρεσης του διαδίκου που νίκησε ή νικήθηκε, πρέπει να υπάρχει τόσο κατά τον χρόνο άσκησης, όσο και κατά τον χρόνο της συζήτησής της και απαιτείται όχι μόνο γενικώς για το παραδεκτό της αίτησης αναίρεσης, αλλά και ειδικώς για κάθε επί μέρους λόγο αυτής. Ειδικότερα το έννομο συμφέρον προκύπτει κυρίως από τη βλάβη που υπέστη ο διάδικος από την προσβαλλόμενη απόφαση, πρέπει δε να είναι ατομικό και άμεσο του διαδίκου, ο οποίος υφίσταται τη βλάβη, η οποία υπάρχει όταν απορρίπτονται ολικά ή μερικά οι αιτήσεις του αναιρεσειόντος ή γίνονται ολικά ή μερικά έναντι αυτού οι αιτήσεις του αντιδίκου του, υπέρ του οποίου η προσβαλλόμενη απόφαση περιέχει σχετική διάταξη. Η συνδρομή του εννόμου συμφέροντος, η οποία ερευνάται και αυτεπαγγέλτως από το Δικαστήριο, κρίνεται από την προσβαλλόμενη απόφαση. Εφόσον δε το έννομο συμφέρον δεν θεμελιώνεται από τα εκτιθέμενα στο δικόγραφο της αναίρεσης ή δεν προκύπτει από τα στοιχεία της δικογραφίας, ο αντίστοιχος λόγος αναίρεσης απορρίπτεται ως απαράδεκτος (ΑΠ 1003/2017, ΑΠ 1353/2017).

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής

Με τον πρώτο λόγο αναίρεσης αποδίδεται στην προσβαλλόμενη απόφαση η πλημμέλεια, κατ'εκτίμηση, από τον αριθ. 14 του άρθ. 559 ΚΠοΔ συνισταμένη στο ότι το Εφετείο ενώ κήρυξε απαράδεκτη την έφεση ως προς την πρώτη εφεσίβλητη Αλεξάνδρα Μαντζόν λόγω του ότι αυτή είχε αποβιώσει πριν την άσκηση της έφεσης, γεγονός που γνώριζε ο εκκαλών, δεν έλαβε υπόψη του τις δηλώσεις ενώπιον του ακροατηρίου των νομίμων κληρονόμων αυτής για συνέχιση της δίκης, που περιελήφθησαν και στις προτάσεις που αυτοί νόμιμα κατέθεσαν και δεν τους κατέστησε διαδίκους ως υπεισελθόντες στη θέση της πρώτης εφεσίβλητης. Από την παραδεκτή επισκόπηση της προσβαλλόμενης αποφάσεως προκύπτει ότι αυτή διέλαβε κατά το ενδιαφέρον τον πρώτο αναιρετικό λόγο μέρος, τα ακόλουθα: «Στην προκειμένη περίπτωση ο εκκαλών στο δικόγραφο της έφεσης και δη στη σελ. 2 αναφέρει: «...η προσφάτως αποβιώσασα πρώτη ενάγουσα-αντεναγόμενη ήλεγχε απόλυτα και καθολικά το νησί και αυτό είναι γνωστό στους πάντες σε αυτό. Είναι εύκολο δε να το συμπεράνει κανείς και από την αγγελία θανάτου της, για την οποία ενημερώθηκα από τον δικηγόρο μου πολλές ημέρες αργότερα από το συμβάν, καθώς δεν υπέπεσε στην αντίληψή μου τούτο, παρά το ότι παρακολουθώ καθημερινά και ανελλιπώς τα δρώμενα και στο νησί μας, όπου σε αυτήν αναφέρονται τα ακόλουθα: «Πλήρης ημερών έφυγε από τη ζωή το βράδυ της Παρασκευής η γνωστή Ροδίτισσα Αλεξάνδρα Μαντζόν. Πέθανε στα 94 της έτη έχοντας κοντά της τα παιδιά και τα εγγόνια της...Η κηδεία της πραγματοποιήθηκε σε στενό οικογενειακό κύκλο το Σάββατο στον Ιερό Ναό Ταξιάρχων». Συνεπώς στο δικόγραφο της έφεσης ο εκκαλών συνομολογεί ότι γνώριζε τον θάνατο της πρώτης ενάγουσας-πρώτης εφεσίβλητης, που πράγματι είχε αποβιώσει στις 26-02-2021 οπωσδήποτε κατά το χρόνο σύνταξης

της έφεσης (06-05-2021). Επομένως, εφόσον γνώριζε τον θάνατο της ο εκκαλών θα έπρεπε να ασκήσει την υπό κρίση έφεσή του όχι σε βάρος της αποβιώσασας διαδίκου, αλλά σε βάρος όλων των νομίμων κληρονόμων της. Συνεπώς, η προκειμένη έφεση κρίνεται απαράδεκτη ως προς την πρώτη εφεσίβλητη, καθόσον στρέφεται κατά διαδίκου που απεβίωσε μετά την έκδοση οριστικής απόφασης και πριν την άσκηση της έφεσης, δηλαδή προσώπου ανύπαρκτου, γεγονός που ήταν σε γνώση του εκκαλούντος». Έτσι που έκρινε το Εφετείο και απέρριψε την έφεση ως απαράδεκτη ως προς την πρώτη εφεσίβλητη λόγω του ότι αυτή είχε αποβιώσει πριν από την άσκηση της εφέσεως, γεγονός που γνώριζε ο εκκαλών αφού το μνημονεύει στο εφετήριό του, ορθά εφαρμόζοντας τις προπαρατεθείσες δικονομικές διατάξεις, κήρυξε απαράδεκτη την έφεση ως προς την αποβιώσασα. Περαιτέρω, όμως, από την επισκόπηση των από 5-11-2021 προτάσεων που κατέθεσαν κατά την εκφώνηση της υπόθεσης στο ακροατήριο οι ήδη αναιρεσίβλητοι, προκύπτει ότι αυτοί, προσκομίζοντας με επίκληση την ληξιαρχική πράξη θανάτου της αποβιώσασας, το πιστοποιητικό περί μη ύπαρξης διαθήκης της θανούσας, το πιστοποιητικό εγγυτέρων συγγενών και το πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης, δήλωσαν ότι είναι νόμιμοι εξ αδιαθέτου κληρονόμοι της πρώτης εφεσίβλητης Αλεξάνδρας Μαντζόν χωρίς όμως να δηλώνουν ρητά ότι συνεχίζουν τη δίκη, ενώ δεν προσκομίζονται από τον αναιρεσείοντα τα πρακτικά δημόσιας συνεδρίασης του Εφετείου Δωδεκανήσου από τη δικάσιμο της 5-11-2021. Από το γεγονός όμως ότι οι νυν αναιρεσίβλητοι παραστάθηκαν ενώπιον του Εφετείου και προσκόμισαν τα νομιμοποιητικά τους έγγραφα προκύπτει σιωπηρή δήλωσή τους για συνέχιση της δίκης (άρθ. 290 ΚΠολΔ), περί της οποίας όφειλε το Εφετείο να κάνει μνεία στην

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής

προσβαλλόμενη απόφασή του. Η δικονομική όμως αυτή παράβαση δεν θεμελιώνει έννομο συμφέρον του αναιρεσείοντος να προσβάλλει με λόγο αναίρεσης αυτήν από τον αριθ. 14 (και όχι από τον αριθ.19, ο οποίος προβάλλεται μόνο όταν το Δικαστήριο της ουσίας ερεύνησε τον κρίσιμο ισχυρισμό κατ'ουσίαν), καθόσον αυτός δεν υπέστη καμία βλάβη από την παράλειψη αυτή του Εφετείου, αφού και πάλι η αναίρεση θα απορρίπτετο ως απαράδεκτη, αφού στράφηκε κατά διαδίκου, που είχε αποβιώσει και ο εκκαλών γνώριζε το θάνατό του κατά την άσκηση της έφεσης. Επομένως, ο πρώτος λόγος αναίρεσης είναι απαράδεκτος.

Στα άρθρα 421, 422 παρ. 1, 423 και 424 ΚΠολΔ , τα οποία εισήχθησαν με την παρ. 3 του άρθρου δεύτερου του άρθρου 1 ν. 4335/2015 (ΦΕΚ Α' 87/23-7-2015) και, κατά την παρ. 4 του άρθρου ένατου του άρθρου 1 του, ως άνω, νόμου, η ισχύς τους αρχίζει από 1-1-2016, εφόσον δεν ορίζεται διαφορετικά σε επιμέρους διατάξεις, και ίσχυσαν πριν τροποποιηθούν με τα άρθ. 21 και 120 του ν. 4842/2021, 65 παρ.1 Ν. 4871/2021 και 14 Ν.5095/2024, ορίζονται τα ακόλουθα: Άρθρο 421: "Οι διάδικοι μπορούν να προσάγουν προαποδεικτικώς ένορκες βεβαιώσεις, εφόσον αυτές λαμβάνονται ενώπιον του ειρηνοδίκη ή συμβολαιογράφου της έδρας του δικαστηρίου ή της κατοικίας ή της διαμονής του μάρτυρα ή ενώπιον του προξένου της κατοικίας ή της διαμονής του μάρτυρα κατά τη διαδικασία των επόμενων άρθρων". Άρθρο 422 παρ. 1: "Ο διάδικος που επιδιώκει τη λήψη ένορκης βεβαίωσης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο προηγούμενο άρθρο, επιδίδει δύο (2) τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες πριν από τη βεβαίωση στον αντίδικο κλήση, η οποία αναφέρει την αγωγή, το ένδικο βοήθημα ή μέσο που αφορά η βεβαίωση, τόπο, ημέρα και ώρα που θα δοθεί, το ονοματεπώνυμο, το επάγγελμα και τη

διεύθυνση της κατοικίας του μάρτυρα". Άρθρο 423 : "Οι διατάξεις των άρθρων 393,394, 398 παρ.2, 399, 400,402,405, 407,408, 409, παρ.2 , 411 και 413 εφαρμόζονται αναλόγως. Άρθρο 424: "Ένορκη βεβαίωση, που δίδεται κατά παράβαση των προηγούμενων διατάξεων, δεν λαμβάνεται καθόλου υπόψη στο πλαίσιο της δίκης, για την οποία δόθηκε, ούτε για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων". Οι διατάξεις αυτές εφαρμόζονται και επί των εκκρεμών υποθέσεων κατά το χρόνο έναρξης ισχύος του παραπάνω νόμου, εφόσον αφορούν ένορκες βεβαιώσεις που λαμβάνονται ενώπιον του αρμοδίου οργάνου μετά την έναρξη της ισχύος του, κατά τη διαχρονική αρχή του διαχρονικού δικονομικού δικαίου, που εκφράζεται με το άρθρο 21 εδ. α' του ΕισΝΚΠολΔ, σύμφωνα με την οποία διαδικαστικές πράξεις απόδειξης του ΚΠολΔ εφαρμόζονται στις δίκες που είναι εκκρεμείς κατά την εισαγωγή του. Επομένως, κατ' εφαρμογή των παραπάνω διατάξεων, το δικαστήριο της ουσίας λαμβάνει υπόψη κατά τη συζήτηση της υπόθεσης ένορκες βεβαιώσεις που, μεταξύ άλλων, ελήφθησαν μετά από προηγούμενη κλήτευση του αντιδίκου εκείνου που επιδίωξε τη λήψη τους δύο (2) τουλάχιστον εργάσιμες ημέρες πριν από τη βεβαίωση. Την τήρηση, μεταξύ άλλων, της αναγκαίας αυτής προϋπόθεσης έχει την υποχρέωση το δικαστήριο της ουσίας να ερευνήσει όχι μόνο κατ' ένσταση, αλλά και αυτεπαγγέλτως, διότι η έλλειψή της έχει ως συνέπεια ότι η ένορκη βεβαίωση δεν είναι απλώς άκυρη, αλλά ανυπόστατη, ως αποδεικτικό μέσο (ΑΠ 50/2023, ΑΠ 1208/2019, ΑΠ 927/2017). Με βάση τα όσα αναφέρει η διάταξη του άρθ. 423 ΚΠολΔ, κατά τη διαδικασία λήψης των ενόρκων βεβαιώσεων δεν εφαρμόζεται η διάταξη του άρθ. 409 παρ.1 ΚΠολΔ, που αναφέρει ότι «οι μάρτυρες εξετάζονται χωριστά και μόνο αν κριθεί απαραίτητο μπορούν να εξεταστούν σε αντιπαράσταση με άλλους μάρτυρες ή

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής

και με τους διαδίκους. Οι μάρτυρες καταθέτουν προφορικά και μπορούν, κατά την κρίση του δικαστή, να χρησιμοποιούν σημείωμα για να βοηθήσουν τη μνήμη τους». Επομένως σαφώς προκύπτει με βάση τα ανωτέρω, ότι οι ενόρκως βεβαιούντες μάρτυρες έχουν τη δυνατότητα να καταθέτουν έγγραφο κείμενο της ένορκης καταθέσεώς τους, το οποίο καταχωρείται στην ένορκη βεβαίωση. Ο από το άρθρο 559 αριθ. 11α' ΚΠολΔ λόγος αναίρεσης ιδρύεται και όταν το δικαστήριο της ουσίας, προς σχηματισμό της ουσιαστικής κρίσεώς του επί πραγματικών ισχυρισμών που έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, παρά το νόμο έλαβε υπόψη του αποδεικτικά μέσα που ο νόμος δεν επιτρέπει.

Με τον δεύτερο λόγο αναίρεσης ο αναιρεσείων αποδίδει στην προσβαλλόμενη απόφαση την πλημμέλεια από τον αριθ. 11α του άρθ. 559 ΚΠολΔ συνισταμένη στο ότι το Εφετείο έλαβε υπόψη του και συνεκτίμησε και την υπ'αριθ. 1436/11-2-2020 ένορκη βεβαίωση ενώπιον της συμβολαιογράφου Ρόδου Γεωργίας Ροδίτη, του μάρτυρα Βασιλείου Αφεντού που προσκόμισαν και πρωτοδίκως οι ενάγοντες, ενώ τα όσα αναφέρονται ότι κατέθεσε ο μάρτυρας αυτός αντιγράφηκαν από αποσταλέν κείμενο στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο της συμβολαιογράφου. Εν προκειμένω, από την επισκόπηση της προσβαλλομένης αποφάσεως προκύπτει ότι αυτή απέρριψε τον σχετικό με το θέμα αυτό 2ο λόγο έφεσης με το εξής σκεπτικό: «Πράγματι στη σελ. 3 της ανωτέρω ένορκης βεβαίωσης αναγράφονται ότι αυτά τα οποία κατέθεσε ο μάρτυρας, αντιγράφηκαν από απεσταλέν κείμενο στο ηλεκτρονικό ταχυδρομείο της συμβολαιογράφου. Πλην όμως η μη τήρηση των διατάξεων μεταξύ των οποίων αυτή του άρθρου 409 παρ.1 εδ β ΚΠολΔ περί προφορικότητας της κατάθεσης του μάρτυρα δεν έχει τεθεί επί ποινή ακυρότητας, αφού ο νόμος τέτοια ακυρότητα δεν

απαγγέλλει. Αντίθετα κατά τη διάταξη του άρθρου 424 εδ α ΚΠολΔ δεν λαμβάνεται υπόψη ούτε για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων η ένορκη βεβαίωση που δόθηκε κατά παράβαση των:

α) δεν έχει γίνει εμπρόθεσμη κλήση του αντιδίκου, β) δίδεται ενώπιον άλλου από τα αναφερόμενα στο άρθρο 421 όργανα ή σε διαφορετικό τόπο, ημέρα και ώρα από αυτήν που αναφέρεται στην κλήση, γ) η κλήση δεν αναφέρει το ονοματεπώνυμο του μάρτυρα, την αγωγή, το ένδικο βοήθημα ή μέσο, που αφορά η βεβαίωση, τον τόπο, την ημέρα και την ώρα που θα δοθεί, και δ) όταν παραβιάζεται το δεύτερο εδάφιο του άρθρου 421 ΚΠολΔ. Τέτοια όμως παράβαση δεν επικαλέστηκε ο εκκαλών. Επιπλέον στο άρθρο 424 εδ β ΚΠολΔ ορίζεται ότι «Ένορκη βεβαίωση κατά παράβαση των λοιπών διατάξεων λαμβάνεται υπόψη, εκτός αν συντρέχει δικονομική βλάβη του αντιδίκου.» Τέτοια όμως δικονομική βλάβη που να έχει προκληθεί στον εκκαλούντα από την μη τήρηση της διάταξης 409 παρ.1 εδ β του ΚΠολΔ αναφορικά με την προφορικότητα της κατάθεσης του μάρτυρα δεν επικαλείται ο εκκαλών και σε κάθε περίπτωση δεν αποδείχθηκε ότι υπήρξε. Το πρωτοβάθμιο δικαστήριο με το να κρίνει ότι δεν επιφέρει την ακυρότητα της ένορκης βεβαίωσης ούτε την καθιστά ανυπόστατη, ορθά κατ' αποτέλεσμα, αν και με ελλιπή αιτιολογία που αντικαθίσταται με αυτή της παρούσας, απέρριψε την ένδικη ένσταση απαραδέκτου λήψης υπόψη ένορκης βεβαίωσης. Πρέπει συνεπώς ο δεύτερος λόγος έφεσης που υποστηρίζει τα αντίθετα να απορριφθεί ως αβάσιμος». Έτσι που έκρινε το Εφετείο και απέρριψε τον 2ο λόγο έφεσης δεχόμενο την ως άνω ένορκη βεβαίωση, δεν έλαβε υπόψη του απαραδέκτο αποδεικτικό μέσο, αφού η ένορκη βεβαίωση ελήφθη νομοτύπως με τον τρόπο που βεβαιώνεται και σε κάθε περίπτωση δεν συντρέχει το στοιχείο της δικονομικής βλάβης, όπως ορθά επισημαίνεται στην

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής

προσβαλλόμενη απόφαση. Πρέπει δε να σημειωθεί ότι πρόκειται περί ενόρκου βεβαιώσεως και όχι καταθέσεως μάρτυρος, ούτως ώστε να έχει εξέχουσα σημασία το στοιχείο της προφορικότητας. Επομένως, ο δεύτερος λόγος αναίρεσης είναι αβάσιμος.

Κατά το άρθρο 559 αριθ.8 του ΚΠολΔ, αναίρεση επιτρέπεται "αν το δικαστήριο παρά το νόμο έλαβε υπόψη πράγματα που δεν προτάθηκαν ή δεν έλαβε υπόψη πράγματα που προτάθηκαν και έχουν ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης". Κατά την έννοια της διατάξεως αυτής ως "πράγματα" θεωρούνται οι αυτοτελείς πραγματικοί ισχυρισμοί, οι θεμελιωτικοί, καταλυτικοί ή διακωλυτικοί ουσιαστικού ή δικονομικού δικαιώματος, ασκούμενοι με αγωγή, ανταγωγή, ένσταση ή αντένσταση ή με λόγο εφέσεως ή αντεφέσεως, ο οποίος αφορά αυτοτελείς ισχυρισμούς ή άρνηση αυτοτελών ισχυρισμών (ΑΠ 62/2002), όχι δε οι αιτιολογημένες αρνήσεις ή οι ισχυρισμοί που αποτελούν επιχειρήματα ή συμπεράσματα των διαδίκων ή του δικαστηρίου από την εκτίμηση των αποδείξεων, έστω και αν αποτελούν περιεχόμενο λόγου εφέσεως, ούτε οι απαράδεκτοι ή αβάσιμοι ισχυρισμοί (ΟΛΑΠ 3/1997) ή τα προσκομιζόμενα από τους διαδίκους αποδεικτικά μέσα και τα πραγματικά περιστατικά που προκύπτουν από αυτά (ΑΠ 185/2002). Επίσης δεν στοιχειοθετείται ο λόγος αυτός αναίρέσεως, όταν το δικαστήριο έλαβε υπόψη προταθέντα ισχυρισμό και τον απέρριψε ευθέως για οποιοδήποτε λόγο τυπικό ή ουσιαστικό (ΟΛΑΠ 12/1997) ή όταν αντιμετώπισε και απέρριψε στην ουσία εκ των πραγμάτων προβληθέντα ισχυρισμό, με την παραδοχή ως αποδειχθέντων γεγονότων αντιθέτων προς αυτά που τον συγκροτούν (ΟΛΑΠ 11/1996 ΕλλΔνη 1996.1319, ΑΠ 1434/2010) ή παρέλειψε να απαντήσει σε ισχυρισμό αόριστο, μη νόμιμο ή αλυσιτελή, που δεν ασκούσε επίδραση στην έκβαση της δίκης (ΟΛΑΠ 2/1989, ΑΠ

559/2020, ΑΠ 282/2012). Για να είναι ορισμένος ο λόγος αυτός και ιδίως στην περίπτωση της μη λήψης υπόψη πραγματικού ισχυρισμού που προτάθηκε νόμιμα, θα πρέπει να παρατίθεται στο αναιρετήριο ο ισχυρισμός, όπως προτάθηκε (ΑΠ 739/2011, ΑΠ 1399/2017), ο τρόπος με τον οποίο προτάθηκε ή επαναφέρθηκε, καθώς και οι ουσιαστικές παραδοχές του δικαστηρίου υπό τις οποίες συντελέστηκε η παράβαση. Περαιτέρω, ο λόγος αναιρέσεως του άρθ. 559 αριθ.12 του ΚΠολΔ ιδρύεται όταν το δικαστήριο της ουσίας, κατά την εκτίμηση των αποδείξεων, αποδίδει σε ορισμένα αποδεικτικά μέσα δύναμη αποδείξεως μικρότερη ή μεγαλύτερη από εκείνη που, δεσμευτικά γι' αυτό, καθορίζει ο νόμος και δε στοιχειοθετείται ο λόγος αυτός όταν το δικαστήριο, εκτιμώντας ελεύθερα τις αποδείξεις, όπως έχει δικαίωμα από το νόμο (άρθρο 340 ΚΠολΔ), αποδίδει σε ορισμένα αποδεικτικά μέσα, που κατά νόμο έχουν ίδια αποδεικτική δύναμη με άλλα, μεγαλύτερη βαρύτητα ή αξιοπιστία από τα άλλα αυτά (ΑΠ 175/2019, ΑΠ 1023/2019). Για να είναι, όμως, ορισμένος και άρα παραδεκτός ο ανωτέρω λόγος αναιρέσεως (αριθ. 12 αρθ. 559 ΚΠολΔ), πρέπει, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 118 αριθ. 4, 566 παρ.1 και 577 παρ.3 ΚΠολΔ, στην αίτηση αναιρέσεως: α) να προσδιορίζεται επακριβώς το αποδεικτικό μέσο, β) να αναφέρεται η αποδεικτική δύναμη, την οποία το δικαστήριο της ουσίας προσέδωσε στο αποδεικτικό αυτό μέσο, γ) να αναγράφεται ο ουσιώδης πραγματικός ισχυρισμός για την απόδειξη ή ανταπόδειξη του οποίου προσκομίσθηκε το συγκεκριμένο αποδεικτικό μέσο δ) το σχετικό σφάλμα της προσβαλλομένης αποφάσεως, ε) ότι έγινε νόμιμη επίκληση του αποδεικτικού μέσου και του ισχυρισμού, προς απόδειξη ή ανταπόδειξη του οποίου χρησίμευε το αποδεικτικό μέσο (ΑΠ 1038/2019, ΑΠ 1656/2010, ΑΠ 1177/2018, ΑΠ 1194/2007).

Θεωρήθηκε
Ο Εισηγητής

Με τον τρίτο λόγο αναίρεσης αποδίδονται στην προσβαλλομένη απόφαση οι πλημμέλειες από τους αριθ. 8 και 12 του άρθ. 559 ΚΠολΔ συνιστάμενες αντιστοίχως στο ότι το Εφετείο: α)δεν έλαβε υπόψη του τον αιτιώδη σύνδεσμο των αντιδίκων του, σχετικά με όσα τους καταλογίζει ο αναιρεσείων, ο οποίος σύνδεσμος τους καθιστά ηθικούς αυτουργούς των όσων έχει υποστεί από τους κατονομαζόμενους φυσικούς αυτουργούς, και β)δεν έλαβε υπόψη του κατά την εκτίμηση των αποδείξεων και την υπαγωγή στον οικείο κανόνα δικαίου των γενομένων δεκτών ως αποδειχθέντων πραγματικών περιστατικών, τα αποδεικτικά μέσα που μνημονεύει ήτοι το διάγραμμα κάλυψης της 80Α κτηματολογικής μερίδος Γαιών Ρόδου, την έκθεση πραγματογνωμοσύνης και το σχεδιάγραμμα που την συνοδεύει του μηχανικού Νίκου Σαββόπουλου, την αναφερομένη ως ψευδή δήλωση των αντιδίκων του, την δήλωση του δευτέρου των αντιδίκων του από την οποία προκύπτει η αιτιώδης σχέση και σύνδεσή του με όσα υφίσταται μακροχρόνια, παραβιάζοντας τους ορισμούς του νόμου σχετικά με τη δύναμη των αποδεικτικών μέσων. Ο λόγος αναίρεσης κατά αμφότερα αυτού τα σκέλη είναι απαράδεκτος καθόσον, αναφορικά με τον επικαλούμενο αιτιώδη σύνδεσμο, τον οποίο δεν έλαβε υπόψη της και δεν εκτίμησε η προσβαλλομένη, αυτός δεν αποτελεί αυτοτελή πραγματικό ισχυρισμό κατά την έννοια του αριθ. 8 του άρθ. 559 ΚΠολΔ, που να εμπεριέχεται στην ανταγωγή που άσκησε ο αναιρεσείων, αλλά προϋπόθεση για τη γέννηση ευθύνης προς αποζημίωση μεταξύ του νομίμου λόγου ευθύνης και της επελθούσας ζημίας, αναφορικά δε με τα αναφερόμενα αποδεικτικά έγγραφα δεν αναφέρει την αποδεικτική αξία που προσέδωσε η προσβαλλομένη εν σχέσει με αυτή που προσήκει σ'αυτά. Τέλος, σε κάθε περίπτωση, αν ο τελευταίος αυτός λόγος θεωρηθεί ως λόγος από

τον αριθμό 11 γ' του ΚΠολΔ, ο οποίος ιδρύεται, αν το δικαστήριο παρέλειψε να λάβει υπόψη του, κατά τη διαμόρφωση της αποδεικτικής του κρίσης, αποδεικτικά μέσα, που παραδεκτώς και νομίμως, επικαλέσθηκαν οι διάδικοι, χρήσιμα προς άμεση ή έμμεση απόδειξη, είτε για τη συναγωγή δικαστικών τεκμηρίων περί πραγματικών γεγονότων, με ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, δηλαδή στο διατακτικό της απόφασης, αυτός είναι αβάσιμος, γιατί από την αδιάστικτη διατύπωση της προσβαλλόμενης απόφασης, ότι έλαβε υπόψη όλα ανεξαιρέτως τα έγγραφα, που προσκόμισαν με επίκληση οι διάδικοι, δεν καταλείπεται αμφιβολία ότι το Εφετείο, κατά την διαμόρφωση του αποδεικτικού του πορίσματος, έλαβε υπόψη και συνεκτίμησε μετά των λοιπών αποδείξεων και όλα τα φερόμενα ως αγνοηθέντα, ως άνω, αποδεικτικά μέσα. Πρέπει συνεπώς, να απορριφθεί ο τρίτος λόγος αναίρεσης, όπως και αυτή στο σύνολό της, και να καταδικασθεί ο αναιρεσείων στη δικαστική δαπάνη των αναιρεσιβλήτων, που παραστάθηκαν νόμιμα χωρίς να καταθέσουν προτάσεις κατά το νόμιμο και βάσιμο αίτημά τους, που καταχωρήθηκε στα πρακτικά (άρθ. 176,183,189 παρ.1, 191 παρ.2 ΚΠολΔ), ~~και~~ διάταξη για παράβολο, ^F γιατί με την υπ'αρ.355/2022 πράξη της Προέδρου του Αρείου Πάγου έγινε δεκτή αίτηση του αναιρεσειόντος για παροχή νομικής βοήθειας κατά το Ν.3226/2004 και απαλλάχθηκε αυτός και της σχετικής υποχρέωσης για καταβολή του.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την από 15-12-2022 αίτηση του Θωμά-Δημητρίου Σπανού για την αναίρεση της υπ'αριθ. 259/2022 τελεσίδικης απόφασης του Τριμελούς Εφετείου Δωδεκανήσου.

Καταδικάζει τον αναιρεσειόντα στη δικαστική δαπάνη των αναιρεσιβλήτων εκ ποσού χιλίων οκτακοσίων (1.800) ευρώ.

Θεωρήθηκε
Ο Εισαγγεστής

^F
δεν θα υπάρξει

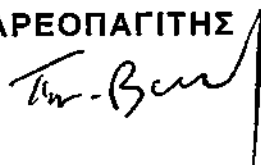
Σελίδα 17 της 1503/2024 πολιτικής απόφασης του Αρείου Πάγου

ΚΡΙΘΗΚΕ, αποφασίσθηκε στην Αθήνα, στις 25 Σεπτεμβρίου 2024.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του, στην Αθήνα, στις 17 Οκτωβρίου 2024.

Ο ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ

ΑΡΕΟΠΑΓΙΤΗΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ
Ο ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑΣ